



Universitat de Lleida

GUIA DOCENT  
**HISTÒRIA DE L'ART**

Coordinació: DURAN PORTA, JOAN

Any acadèmic 2020-21

## Informació general de l'assignatura

<b>Denominació</b>	HISTÒRIA DE L'ART			
<b>Codi</b>	102607			
<b>Semestre d'impartició</b>	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
<b>Caràcter</b>	<b>Grau/Màster</b>	<b>Curs</b>	<b>Caràcter</b>	<b>Modalitat</b>
	Grau en Turisme	1	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme (ADETUR 2016)	1	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme (ADETUR 2019)	1	TRONCAL	Presencial
<b>Nombre de crèdits assignatura (ECTS)</b>	6			
<b>Tipus d'activitat, crèdits i grups</b>	<b>Tipus d'activitat</b>	PRAULA		TEORIA
	<b>Nombre de crèdits</b>	1.8		4.2
	<b>Nombre de grups</b>	1		1
<b>Coordinació</b>	DURAN PORTA, JOAN			
<b>Departament/s</b>	HISTÒRIA DE L'ART I HISTÒRIA SOCIAL			
<b>Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant</b>	75 hores presencials 70 hores de treball autònom			
<b>Informació important sobre tractament de dades</b>	Consulteu <a href="#">aquest enllaç</a> per a més informació.			
<b>Idioma/es d'impartició</b>	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
DURAN PORTA, JOAN	joan.duran@udl.cat	6	

## Informació complementària de l'assignatura

Els professors facilitaran a l'alumnat recursos i instruccions per tal de dur a terme els treballs de curs.

## Objectius acadèmics de l'assignatura

Veure apartat competències

## Competències

### Competències estratègiques de la Universitat de Lleida

- Domini de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
- Domini d'una llengua estrangera
- Correcció en l'expressió oral i escrita
- Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

### Competències específiques de la titulació

- Exercir les funcions relacionades en les diferents àrees funcionals d'una empresa turística i institucions.
- Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.
- Coneixement i domini de llengües estrangeres.
- Comprendre el marc legal que regula les activitats turístiques.
- Comprendre els principis del turisme, la seva dimensió espacial, social, cultural, jurídica, política, laboral i econòmica.

#### Objectius

- Familiaritzar-se amb els més importants tòpics, problemes, terminologia i teories sobre l'art i l'estètica occidentals des de l'Antiguitat.
  - Comprendre les relacions entre l'art i altres fenòmens socials
  - Familiaritzar-se amb els trets més importants dels estils artístics en Occident des de l'Antiguitat
- 
- Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística per tal d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.

## Objectius

- Familiaritzar-se amb els més importants tòpics, problemes, terminologia i teories sobre l'art i l'estètica occidentals des de l'Antiguitat.
  - Familiaritzar-se amb els trets més importants dels estils artístics en Occident des de l'Antiguitat
- 
- Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial.

## Competències transversals de la titulació

- Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

### Objectius

- Assolir competència crítica en el domini de la història de la cultura, útil en el plantejament de problemes d'ordre educatiu, jurídic i econòmic vinculats al turisme.
- Capacitat d'organitzar i planificar.
- Ser capaç de treballar i d'aprendre de manera autònoma i simultàniament interactuar adequadament amb els altres, cooperant i col·laborant.

### Objectius

- Assolir competència crítica en el domini de la història de la cultura, útil en el plantejament de problemes d'ordre educatiu, jurídic i econòmic vinculats al turisme.
- 
- Actuar en base al rigor, al compromís personal i amb orientació a la qualitat.

### Objectius

- Assolir competència crítica en el domini de la història de la cultura, útil en el plantejament de problemes d'ordre educatiu, jurídic i econòmic vinculats al turisme.

## Continguts fonamentals de l'assignatura

### TEMARI DEL CURS

#### 1. Introducció: l'art com a fenomen històric

Periodització i terminologia tradicionals: antiguitat / medieval / modern / contemporani. La necessitat i els límits de les etiquetes històrico-artístiques. Prejudicis historiogràfics: jerarquies tècniques, etnocentrisme i androcentrisme. Naturalesa i diversitat del fenomen artístic: visions filosòfiques (estètica) i historicistes (història de l'art).

#### 2. L'art clàssic: Grècia i Roma

Els inicis de l'art occidental. Els ordres arquitectònics com a principi d'articulació constructiva. La progressió cap al naturalisme idealista (cànon i llenguatge escultòric).. La definició de l'arquitectura clàssica a Roma. Els missatges: de la mitologia a la representació del present. Funcions de l'art: imperi romà i propaganda.

#### 3. La tardoantiguitat i els inicis de l'art medieval

Transformacions en l'arquitectura en el Baix imperi romà. La fi del naturalisme: causes i objectius. Efectes del cristianisme. Auge de noves manifestacions: iveris i llibres manuscrits. El pes de la mirada a Roma en l'evolució altmedieval: la renovatio carolíngia com a fenomen cultural.

#### 4. L'art medieval: romànic i gòtic

Periodització, fronteres i connexions. L'edifici eclesiàstic com a paradigma: arquitectura, escultura monumental, ornamentació interior. La plàstica gòtica i el seu context: decorativisme i naturalisme. Contra els tòpics sobre els artistes medievals (identitat, formació, associacions). El promotor com a "autors". La dona com a creadora: la miniatura i el tèxtil com a espais preferents.

#### 5. El Renaixement

Concepte, teoria i ficció del Renaixement. Itàlia i Europa del nord al segle XV. La recuperació de l'arquitectura clàssica. L'Alt Renaixement i la gènesi de la historiografia artística (Vasari). Evolucions: manierisme i Contrareforma. El valor de les formes: introducció a l'estudi formalista de l'obra d'art.

#### 6. L'època del barroc

Diversitat i evolució del barroc. Arquitectura italiana i efectes europeus (França, Espanya). L'art dels jardins a l'Europa absolutista. El triomf de la pintura: classicisme versus naturalisme. L'art rococó: gustos aristocràtics i burgesos a l'època il·lustrada. Iconografia: els gèneres artístics i els grans temes de la història de l'art (mitologia, cristianisme).

#### 7. Les arrels de la modernitat

Fórmules de renovació artística: del retorn als orígens (neoclassicisme) a la revisió ideològica del medieval (romanticisme). Desfuncionalització i autonomia: el naixement de l'art modern (una revolució?). La nova identitat de l'artista. L'art acadèmic al segle XIX. El paper del mercat i el col·leccionisme: museus públics i col·leccions privades.

#### 8. L'art contemporani

L'experimentació formal com a motor de la modernitat a finals del s. XIX. realisme, impressionisme i continuacions. Les avantguardes històriques i el seu context: aventures expressives, formalistes i intel·lectuals. Després de 1945: de l'expressionisme abstracte al pop art. La redefinició de l'art i les seves fronteres a partir de 1960. La revisió feminista de la història de l'art i el paper del feminisme en l'art contemporani.

## Eixos metodològics de l'assignatura

ACTIVITAT	CODIFICACIÓ / DESCRIPCIÓ / TIPOLOGIA TPD	HP	HNP

<b>Classe magistral (M)</b>	M / Vegeu Continguts/ Classe magistral	36	30
<b>Seminaris (S)</b>			
<b>Pràctiques (P)</b>	PA / Visionat d'obres d'art que acompanyen les classes magistrals / Pràctiques d'aula	22	20
<b>Treballs (T)</b>	T / Treballs de reflexió sobre el contingut del curs	15	20
<b>Tutories (Tut)</b>	Tut / Tutories discrecionals / Tutories	5	0
<b>Avaluació (AV)</b>	AV1/ Test 1	1	0
	AV2/ Test 2	1	0
<b>TOTAL</b>		<b>65</b>	<b>85</b>

HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne (estudi i treball autònom)

## Sistema d'avaluació

### AVALUACIÓ

La nota de l'assignatura es basa en diversos mecanismes d'avaluació complementaris\*, que seran valorats de manera ponderada, tal i com segueix:

- a) Examen teòric, parcial I (40% de la nota final)
- b) Examen teòric, parcial II (40% de la nota final)
- c) Exercici avaluat I (10% de la nota final)
- d) Exercici avaluat II (10% de la nota final)

L'assistència a classe (80%) serà obligatòria per a superar el curs.

En cas que un/a estudiant acrediti documentalment la seva impossibilitat d'assistir a les activitats programades dins l'avaluació continuada (per treball remunerat, segona o ulterior matrícula de l'assignatura, conciliació de la vida laboral i familiar i estades de mobilitat) l'avaluació s'esdevindrà en una prova final de validació de competències i coneixements en base al temari general del curs.

Tots aquests mecanismes d'avaluació podran ser variats i adaptar-se a les necessitats i circumstància de la possible docència virtual o mixta presencial/virtual.

## Bibliografia i recursos d'informació

(manuales d'història de l'art: generals o per èpoques)

ARGAN, Giulio Carlo, *El arte moderno*, Madrid 1992 (1970)

BANGO, Isidro G., *Alta Edad Media. De la tradición hispanogoda al románico*, Madrid, 1989.

BANGO, Isidro G. & Concepción ABAD, *Arte medieval I*, Madrid, 1996.

BANGO, Isidro G. & Gerardo BORRÁS, *Arte bizantino y Arte del Islam*, Madrid, 1996.

BECKWITH, John, *Arte paleocristiano y bizantino*, Madrid, 1997 (1979).

BÉRCHEZ, Joaquín & Mercedes GÓMEZ-FERRER, *Arte del Barroco*, Madrid, 1998.

BIANCHI BANDINELLI, Ranuccio & Enrico PARIBENI, *El arte de la Antigüedad clásica. Grecia*, Madrid, 1998.

BIANCHI BANDINELLI, Ranuccio. & Mario TORELLI, *El arte de la Antigüedad clásica. Etruria-Roma*, Madrid, 2000.

BOARDMAN, John., *El arte griego*, Barcelona, 1991 (1967).

DE MICHELI, Mario, *Las vanguardias artísticas del siglo XX*. Madrid, 2002.

DODWELL, Charles R., *Artes pictóricas en Occidente, 800-1200*, Madrid, 1995 (1993).

ERLANDE-BRANDENBURG, Alain, *El arte gótico*, Madrid, 1992.

FRANKL, Paul, *Arquitectura gótica*, Madrid, 2002.

GOMBRICH, Ernst, *Història de l'art*, Barcelona, 1999 (1950).

GUASCH, Anna Maria, *El arte último del siglo XX: del posminimalismo a lo multicultural*, Madrid, 2000.

HAMILTON, George H., *Pintura y escultura en Europa, 1880-1940*, Madrid 2000.

- HARBISON, Robert, *Reflections on Baroque*, Chicago, 2000.
- KRAUTHEIMER, R., *Arquitectura paleocristiana y bizantina*, Madrid, 1984.
- LASKO, P., *Arte sacro 800-1200*, Madrid, 1999 (1972).
- MARTÍNEZ DE LA TORRE, C., et alt., *Historia del arte antiguo en Egipto y Próximo Oriente*, Madrid, 2009.
- NOVOTNY, Fritz, *Pintura y escultura en Europa 1780-1888*, Madrid, 1978 (1960).
- POLLIT, Jerome J., *El arte helenístico*, Madrid, 1989 (1986).
- RICHTER, Gisela, *El arte griego. Una revisión de las artes visuales de la antigua Grecia*, Barcelona, 1980.
- ROBERTSON, Martin, *El arte griego: introducción a su historia*, Madrid, 1985.
- VERGNOLLE, Élianne, *L'art roman en France*, París, 1994.
- WILLIAMSON, Paul, *Escultura gótica, 1140-1300*, Madrid, 2000.
- WITTKOWER, Rudolph, *Arte y arquitectura en Italia 1600-1750*, Madrid, 1979 (1958).
- YARZA, Joaquín & Marisa MELERO, *Arte medieval II*, Madrid, 1996.
- (aproximacions teòriques)*
- BELL, Julian, *El espejo del mundo: una historia del arte*, Barcelona 2008 (2007).
- BERGER, John, *Modos de ver*, Barcelona, 2000 (1972).
- BORRAS, Guillermo & Gonzalo FATAS, *Diccionario de términos de arte y elementos de arqueología, heráldica y numismática*, Zaragoza, 1980.
- BURKE, Peter, *Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico*, Barcelona, 2005 (2001).
- CALABRESE, Omar, *Cómo se lee una obra de arte*, Madrid, 1993.
- CAO, Marian L. F. (coord.), *Creación artística y mujeres: recuperar la memoria*, Madrid, 2000.
- CASTIÑEIRAS, Manuel, *Introducción al método iconográfico*, Barcelona, 1998.
- CORDERO, Karen & Inda SAINZ (eds.), *Crítica feminista en la teoría e historia del arte*, México DF, 2007.
- CHADWICK, Withney, *Mujer, arte y sociedad*, Barcelona, 1999 (1997).
- DANTO, Arthur C., *Qué es el arte*, Barcelona, 2013
- ESTEBAN LORENTE, Juan Francisco, *Tratado de iconografía*, Madrid, 2002.
- FERNÁNDEZ ARENAS, José, *Teoría y metodología del arte*, Madrid, 1982
- FISCHER, Ernst, *La necessitat de l'art*, Barcelona, 1967.
- FREEDBERG, David, *El poder de las imágenes*, Madrid, 1992.
- FREELAND, Cynthia, *Pero ¿esto es arte?*, Madrid, 2003 (2001).
- FURIÓ, Vicenç, *Sociología de l'art*, Barcelona, 1995.
- FURIÓ, Vicenç, *Arte y reputación. Estudios sobre el reconocimiento artístico*, Barcelona, 2012.
- MALTESE, Corrado (coord.), *Las técnicas artísticas*, Madrid, 1985 (1973).



MAYAYO, Patricia, *Historias de mujeres, historias del arte*, Madrid, 2016 (2003).

NOCHLIN, Linda, *Women, art, and power, and other essays*, Cambridge, 1988.

PANOFSKY, Erwin., *El significado de las artes visuales*, Madrid, 1991 (1955).

PANOFSKY, Erwin, *La perspectiva com a "forma simbòlica" i altres escrits de teoria de l'art*, Barcelona, 1987.

POINTON, Marcia, *History of Art. A student's handbook*, Nova York, 2009.

SHINER, Larry, *La invención del arte. Una historia cultural*, Madrid, 2014 (2001).

SUMMERSON, John, *El lenguaje clásico de la arquitectura*, Barcelona, 1984 (1963).

TATARKIEWICZ, Wladislav, *Historia de seis ideas. Arte, belleza, forma, creatividad, mimesis, experiencia estética*, Madrid: 2010 (1976).

THOMPSON, Don, *El tiburón de 12 millones de dólares*, Madrid, 2009 (2008)

WÖLFFLIN, Heinrich, *Conceptos fundamentales de la historia del arte*, Madrid, 1982 (1915).

WOODFORD, Susan, *Cómo mirar un cuadro*, Barcelona, 1985 (1983).